

HĽADAŤ PRÁCU

je dnes ťažká práca

Plynulá slovenčina, výborná slovná zásoba, výrazný americký prízvuk a prirodzené tykanie. Sympatické. Prvý kontakt s riaditeľkou personálnej agentúry Adecco Group pre Slovensko Brunou Beatou Jakub. Prečo vymenila Ameriku za Slovensko, kedy sa skončí kríza, aká dôležitá je práve v týchto ťažkých časoch firemná kultúra...
Odpovede nasledujú.

Čo vás priviedlo z veľkého, kozmopolitného Los Angeles na malé provinčné Slovensko? Moji rodičia pochádzajú z Trnavy (otec zo Suchej, mama je Trnavčanka). Keď opustili Československo, boli síce manželia, ale bezdetní. Kým však prišli do cieľovej destinácie – do USA, už mali dve deti. Brat sa narodil v Juhoslávii, ja v Taliansku a ďalší dvaja súrodenci už „na mieste“, teda v New Yorku a v Detroite. A aby to bolo ešte komplikovanejšie, môj exmanžel a otec mojich dvoch dcér je Maďar...

V USA som žila 33 rokov. Na Slovensku som bola trikrát. Počas mojej prvej návštevy som dokonca zažila spojeneckú okupáciu v roku 1968. Tak či onak, pobyt na Slovensku na mňa hlboko zapôsobil, aj napriek tomu, že som o domovine mojich rodičov veľa vedela. Môj otec bol totiž veľký vlastenec a národovec a Slovensko bola jeho nekonečná téma. A potom prídete na Slovensko a k počutému pridáte aj videné. Keď som napríklad telefonovala s rodičmi, tak som nariekala, ako mi je za nimi smutno, ako veľmi mi chýbajú, ale predsa len či by som na Slovensku ešte aspoň rok mohla zostať... Tak toto sa stalo. Žijem a pracujem „doma“, moje dve dcéry sú tu tiež, jedna sa chystá maturovať, staršia študuje na Vysokej škole múzických umení v Bratislave.

Prečo ste sa rozhodli práve pre personalistiku?

Keď som vyštudovala, začala som s novinárčinou, bola som reportérka. Neskôr, v osemdesiatych rokoch – v USA bola vtedy kríza podobná te-
rajšej – manžel odišiel za lepšími podnikateľskými podmienkami z Detroitu do Kalifornie a aj ja som si tam začala hľadať prácu. To bol môj prvý kontakt s personalistikou. Novinári sa zvyčajne vedia rozprávať s ľuďmi.

Ja tiež s tým nemám problém. Všimli si to aj v tej agentúre a povedali mi, aby som sa venovala tejto práci, že mám na to predpoklady. Stalo sa, a ja si tajomstvá a zákonitosti tejto práce osvojila už v Los Angeles. Neskôr som si založila vlastnú spoločnosť a po ôsmich rokoch som prišla, resp. vrátila sa na Slovensko. Domov a natrvalo. Za posledných 16 rokov môjho pôsobenia na Slovensku som sa podieľala na zostavení mnohých per-

sonálnych kolektívov medzinárodných spoločností, ktoré na Slovensku veľmi úspešne fungujú. Dnes sú to úspešné tímy plné skvelých a kvalitných ľudí. Práve to je ten moment, prečo ma táto práca baví.

Je porovnateľný americký a slovenský trh práce? Nájdu sa odlišnosti aj podobnosti? Keby ste mi položili túto otázku pred pätnástimi rokmi, mohla by

BRUNA BEÁTA JAKUB

Študovala žurnalistiku na Oakland University, Rochester v Michigane, pôsobila ako televízna hlásateľka pre CBS a NBC personalistika v oblasti biotechnológií v Kalifornii, konateľka personálnej spoločnosti PMC, Bratislava Slovakia a na ďalších pozíciách. Od roku 2008 je krajo­vou manažérkou pre ADECCO.

som pokojne odpovedať, že medzi týmito dvoma trhmi sú veľké rozdiely. Dnes to už neplatí. Spôsob práce personálnych agentúr, hľadania práce nezamestnanými, sú skutočne približne rovnaké. Je všeobecne známe a akceptované, že hľadať si dnes, v čase krízy, zamestnanie, je ťažká práca. Azda jediný rozdiel vidieť v tom, že v západnej Európe, ale aj v USA, sú v tejto brandži oveľa skúsenejší a chytrejší... Jedným z

mojich prvých veľkých klientov na Slovensku bola spoločnosť IBM, potom nasledovala PEPSI COLA a CITI BANK. Rada konštatujem, že dnes viacerí zo slovenských manažérov sú dnes špičkovými odborníkmi v mnohých iných spoločnostiach, dokonca aj v zahraničí. Slováci sú vzdelaní, šikovní, ale predovšetkým úžasne pracovití. Na druhej strane mám však skúsenosti, že Slováci si neveria, majú nižšie sebavedomie, ich kvalifikácia, vzdelanie a inteligencia sú oveľa hlbšie, ako sa dokážu prezentovať. Napríklad: pozvem záujemcu o prácu na interview. Jednou z legitímnych otázok je aj tá, či vie po anglicky. Skromne povie, že trochu. Začnem sa s ním rozprávať po anglicky a vyklúje sa z neho veľmi zručný diskutér. Keby som nebola taká, aká som a nevyskúšala si jeho angličtinu, ale uspokojila sa s jeho vyjadrením, že ju „trocha ovláda“, možno by prácu ani nedostal...

Aké poznatky máte z doterajších pohybov na trhu práce, predovšetkým máme na mysli správanie sa podnikov v problematike nezamestnanosti a ľudských zdrojov vôbec... Boli by ste prekvapení, ale jestvuje. Nie je to len moja skúsenosť. Stretávam sa s kolegami z brandže a výsledok je taký, že podniky už s rastúcou

produkciou a pripravujúce sa na podnikanie po kríze, zamestnávajú dnes skôr agentúrnych zamestnancov, ako kmeňových, pretože je tu stále určitá neistota, ako veci dopadnú. Do redukovaných stavov svojich zamestnancov preto radšej prijímú agentúrneho zamestnanca, ako zamestnanca natrvalo. Nie je vylúčené, že takýto trend bude pokračovať aj po kríze. Môžem teda povedať, že ja dnes zamestnávam podstatne viac ľudí, ako pred krízou.

Podľa požiadaviek zamestnávatel'ov týchto našich agentúrnych pracovníkov poskytujeme zväčša na obmedzený čas na určitú konkrétnu prácu. V súčasnosti to platí aj analogicky, čo napokon z predchádzajúceho kontextu aj vyplýva, že zamestnávateľ radšej poskytne prácu človeku z agentúry, ako niekomu „z ulice“, pretože vie, že my si ľudí, záujemcov o prácu, starostlivo a na potrebnej úrovni vyberáme, takže majú istú záruku, že nekupujú „mačku vo vreci“.

Pokiaľ zamestnávateľa nebudú mať k dispozícii konzistentné makroekonomické informácie o reálnom raste hospodárstva, stále budú v strehu a nebudú prijímať ľudí do svojich stavov. Je pravda, že americká ekonomika sa už od dna odrazila a ide hore, ale pravda je tiež, že Európa v tomto vývoji zaostáva minimálne o pol až tri štvrté roka. Mám na mysli západnú Európu... Ďalším, hoci nie mojím vlastným poznatkom, ktorý potvrdzuje úroveň kvalifikácie, vzdelania, ale aj pracovitosti Slovákov, sú prípady, že sa naši ľudia na manažérskych postoch aj v najrenomovanejších firmách v krajinách EÚ dobre uchytili.

V personalistike pracujete už dlhší čas. Ako vnímate svoju prácu, svoje poslanie, lebo ako sa hovorí, s ľuďmi je práca najťažšia...

Niekedy si myslím, že sme ako chirurgovia, lekári, ktorí síce cítia s pacientom, ale nie sú tu na to, aby ho ľutovali, ale aby mu pomohli. Tak akosi vidím moju prácu, predovšetkým v tomto čase, keď nezamestnaných pribúda a k nám do agentúry prichádza čoraz viac ľudí, „pacientov, nezamestnaných“. Poznávam desiatky osudov, príbehov, od ktorých sa pre nezamestnanosť odvíjajú mnohé, veľmi zložité, nešťastné, až tragické situácie. Citlivo počúvam, súčasne rozmýšľam, ako pomôcť, hoci v tejto situácii to nie je jednoduché. Často sa orientujem na spoznanie príčin a usilujem sa čo najlepšie poradiť. Ľudia si totiž často vytvárajú prekážky vyplývajúce zo

strachu o ďalšiu existenciu a prípadne rodiny, z nedostatku viery vo vlastné schopnosti a prirodzeného sebavedomia. Mnohí prichádzajú o prácu za dramatických okolností, napríklad personalista ho tesne pred koncom pracovného času zavola, aby ešte stihol podpísať výpoveď... To nie je, žiaľ, len firemná kultúra na slovenský spôsob... Chápem, tento fenomén, ktorý veľmi osobne vnímajú nezamestnaní (ale aj zamestnaní, ktorí sa sústavne obávajú straty pracovného miesta, stresuje ich hanba z poníženia pri strate zamestnania, čo v minulosti neprežívali) predovšetkým v nových demokraciách za posledných dvadsať rokov. Napriek všetkému sú to záležitosti veľmi individuálne. Verte, ani ja sa necítim najlepšie, keď niekomu neviem pomôcť...

Táto práca nie je len o legislatíve, o definovaní požiadaviek a nárokoch, je v tom aj kus psychológie, umenia odhadnúť správne uchádzača o prácu a zvoliť v podstate pre každého originálny spôsob vzájomnej komunikácie. Tieto schopnosti, umenie rozprávať s ľuďmi, napokon aj rozdeľuje personálne agentúry na dobré a veľmi úspešné. V stručnosti spomeniem príhodu. Kolegyňa z istej spoločnosti potrebovala odborníka na voľné miesto. Debatovali sme o tom, akú má mať kvalifikáciu, zručnosti, prax, a tak, a ona mi zrazu úplne vážne povedala: Brunka, ja nepotrebujem najlepšieho, ja potrebujem najvhodnejšieho. Človek sa totiž aj ľudsky, predovšetkým ľudsky, musí zmestiť do manuálu firemnej kultúry daného podniku. Už je asi teraz každému jasné, prečo som hovorila v tomto rozhovore aj o psychológii...

Očividne svoju prácu beriete aj osobne. Znamená to, že cítite spoluzodpovednosť za osudy ľudí, ktorí vás navštevujú?

Viete, personalistika je práca s ľuďmi a pre ľudí. Prirodzene, že cítim spoluzodpovednosť za každého, kto prejde cez prah našich dverí, rovnako za kandidáta, ako aj klienta. Táto práca sa bez vzájomnej dôvery a zodpovednosti robiť nedá. Milujem túto prácu. Navyše, som šťastná, že som na Slovensku, že tu žijem a pracujem, že som tu doma. Navždy. Už tu mám aj miesto na cintoríne... (Smiech.) Aj v tomto som určite Slovenka, pretože my, Slováci, sa staráme o svojich pozostalých. Je to môj návrat ku koreňom so všetkým, čo k tomu patrí.

■ Milan Valášek